

Mimari Rapor

Tasarım Alanı

Tasarım alanı Eskişehir'in Odunpazarı bölgesidir. Odunpazarı geleneksel dokuya sahip bir konut bölgesi iken tarihsel süreç içerisinde çok katmanlı girift bir dokuya sahip olmuştur. Son olarak Odunpazarı Modern Müze (OMM) ile çok katmanlı doku daha da perçinlenmiştir.

Eskişehir kenti, tarihsel süreç içerisinde yeni olanı her zaman bünyesine kabul ederek kendine özgü kent yaşamını inşa etmiştir. Kapitalizmin ve kapitalist kent politikalarının kentsel mekânda ve kent yaşamında yarattığı büyük tahribatlara rağmen, özgün kent yaşamının izleri bugün de görülebilmektedir. **Kentli, kentsel mekânın dönüşümünde aktif rol almakta ve yaşamı örgütlemektedir.**

Yer'e Aidiyet: Mevcudun Akli ve Eşikler/Ara Mekânlar

Yer'e adidiyet teması; pencere oranı, malzeme gibi ölçülebilir veriler üzerinden değil, gündelik hayat pratikleri içerisinde ölçülemez olan veriler üzerinden ele alınmış ve sorgulanmıştır. Ölçülemez olandan kasıt, yaşam içerisinde kullanıcının kendi ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkan mekân kullanım pratikleridir. Bu mekân kullanımları ana mekân içerisinde **ara mekânlar** oluşturur. **Mekân ve yaşamın karşılıklı imkân halleri ara mekânlarda açıkça görülebilmektedir.** Geleneksel konutun kapı önü, bahçe, sofa ve oda kullanımları bu ara mekân oluşumlarına örnek olarak verilebilir. **Kapı önleri geleneksel yerleşimde sokağın genişmesini sağlayarak farklı yaşam komünitelerinin, karşılaşmaların, karşılama ve uğurlamaların mekânı olur. Kapı önü kullanıcının komşusu ile sohbet ettiği bir mekân da olabilir, yemek hazırlığı yaptığı (pirinç taşı ayıklamak gibi) bir alan da olabilir. Bu mekânların esnek kullanım pratiği, kamusal mekânı da dönüştürebilecek tasarım aklını barındırmaktadır.** Bu proje özelinde; bahçe, oda, sofa kullanımının ardındaki tasarım akılları araştırılmış ve bu mekânların "esnek kullanım" pratiğinin kamusal alanda ne/neler olabileceği sorgulanmıştır.

Tasarım Kurgusu: Ara Mekân Örgütlemesi

Odunpazarı kendine özgü bir sosyal yaşamı inşa edebilecek potansiyele sahiptir. Tasarlanacak ortam aracılığıyla rastlantısal karşılaşmaları ve eylemlerin çıkışmasını koştulamak, yeni yaşam komüniteleri kurmaya imkân tanıyacaktır.

Odunpazarı için, tasarım aklını mevcuttan alan ve çok katmanlı sosyal doku içerisinde katalizör etkisi yaratacak bir müdahale önerilmektedir. Bu müdahale tasarım aklını geleneksel konutun ara mekânlarından alır. Geleneksel konutun dinamik kurgusu, kapı önü gibi eşiklerin kullanımının ardındaki tasarım akli, Odunpazarı sosyal yaşamında katalizör etkisi yaratacak potansiyeli barındırmaktadır.

Tanımsız mekânlar, eşikler veya ara mekânlar; Kahn'ın sorduğu soruyu kullanıcıya yöneltir:"Ne Olmak İster?" Böylelikle kullanıcı ve mekân ilişkisi tekdüze bir ilişkiye indirgenmemiş olur. Her defasında yeni ve yeniden kurulan bir ilişkiye olanak tanır.

Müdahale Kurgusu: Alt Büyüklüklerin Örgütlenmesi

Odunpazarı yerleşimi fiziki büyüklükler açısından kentsel olmayan büyüklüklere sahiptir. Bu durum tasarlanacak ortamın büyüklüklerini belirler. Buraya ait olmayan üst büyüklükler çevre için yabancıdır. Parçalanma düzeyi artırılarak tasarlanan ortam, fiziki çevreye dahil olur. Eksiltme, ekleme, genişletme gibi müdahaleler ile alt büyüklükler örgütlenir. Tasarımın ana fikrini de oluşturan "**ara mekânlar**" oluşmaya başlar.

Parçalanma düzeyi artırılmış ortam sızıntılara olanak tanır. Aralıklardan sızan sadece özne değildir, **geleneksel dokunun kendisi de aralıklardan sızarak ortama dahil olur.** Sağır yüzeylerin birbirlerine yakın konumlandırılmasıyla örgütlenen **aralıklar enstalasyon gibi müdahaleleri de teşvik eder.**

Yapısal öğelerin birbirleri ile kurdukları "**artık ilişki**" mekânın sağladığı imkânları genişletir, yeni eylemlere ve ilişkilere olanak tanır. **Mekânın dönüşümünü katalize eder. Tavan ve üst kotun döşemesi arasındaki artık ilişki, üst kotta bir sahne yaratır.**

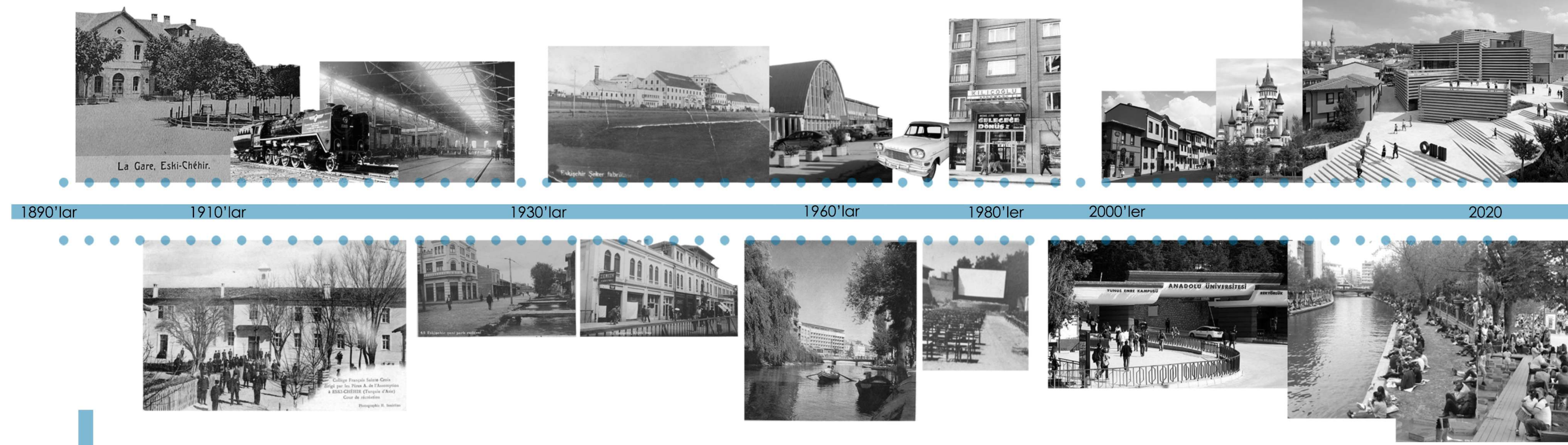
Açık mutfak, kafeterya, kent kitaplığı gibi programlar tasarlanan ortam içerisinde gündelik hayatın devamlılığını sağlar. Sanat ve tasarım atölyeleri Odunpazarı'nın önemli aktörleri olan tasarım ve güzel sanatlar öğrencilerinin dönüştüreceği programlardır.

Ahşap atölyesi, seyyar imkânları artırarak tasarlanan ortamın dönüşümünde aktif rol oynar.

Kentsel açık odalar, programsız ve düzensiz mekânlardır. Böylelikle ilişki kurduğu mekânları da genişletir. Ahşap atölyesi aracılığıyla mekân kurgusu farklı etkinliklere imkân sağlayacak şekilde değiştirilebilir. Açık odalar; toplanma, sergileme, seyir... gibi eylemlere imkân tanır.

Tasarlanan ortamda **önerilen meydan, Odunpazarı Modern Müze'nin önündeki meydan ile birleşir.** Öneri meydan hamdır. Dönüşüp genişler, çevreye dahil olur ve çevreyi dahil eder. **Odunpazarı aktörleri, burasının ne olacağına karar verir. Üst kot ile kotlanmalar aracılığıyla ilişki kurulmuştur böylelikle bu alan festival, konser, ramazan şenlikleri... gibi etkinliklere imkân tanır.**

Yer'e Dair Analizler

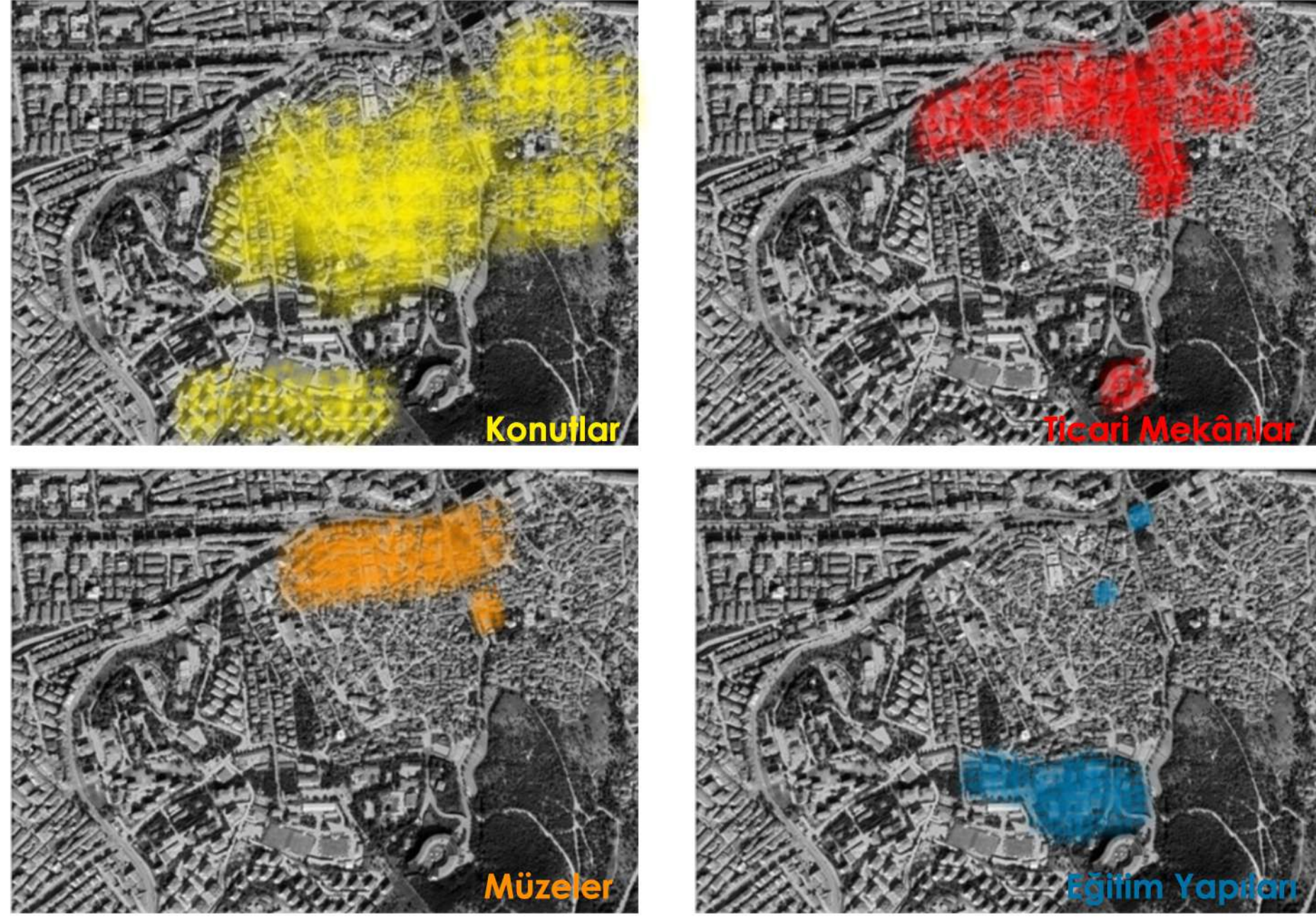
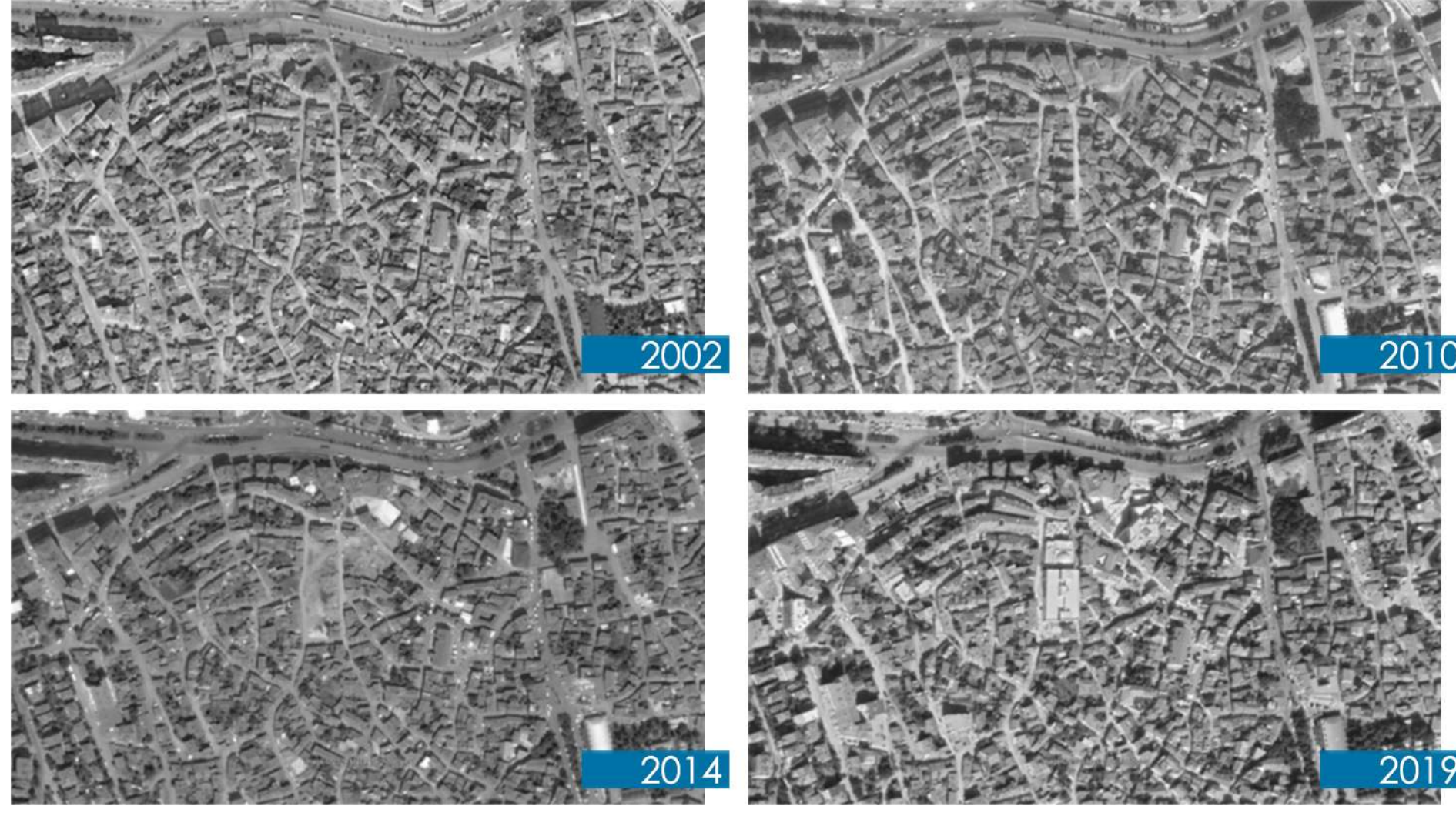
Anadolu Demiryolu'nun gelişi ile kentin modern katmanı oluşmaya başlar. Cumhuriyet'in ilanından sonra kent, endüstri kenti olma yolunda ciddi bir ivme kazanır. Sinema kültürü ve Anadolu Üniversitesi kentin sosyal yaşamını zenginleştirir. 2000'lerden sonra kente yapılan müdahaleler kenti turizm kentine dönüştürür. Son olarak OMM kentin sosyal ve fiziksel çevresini dönüştürmeye başlamıştır.

Eskişehir kenti, tarihsel süreç içerisinde yeni olanı her zaman bünyesine kabul ederek kendine özgü bir kent yaşamını inşa etmiştir. Kapitalizmin ve kapitalist kent politikalarının kentsel mekânda ve kent yaşamında yarattığı büyük tahribatlara rağmen, özgün kent yaşamının izleri bugün de görülebilmektedir. **Kentli, kentsel mekânın dönüşümünde aktif rol almakta ve yaşamı örgütlemektedir.**

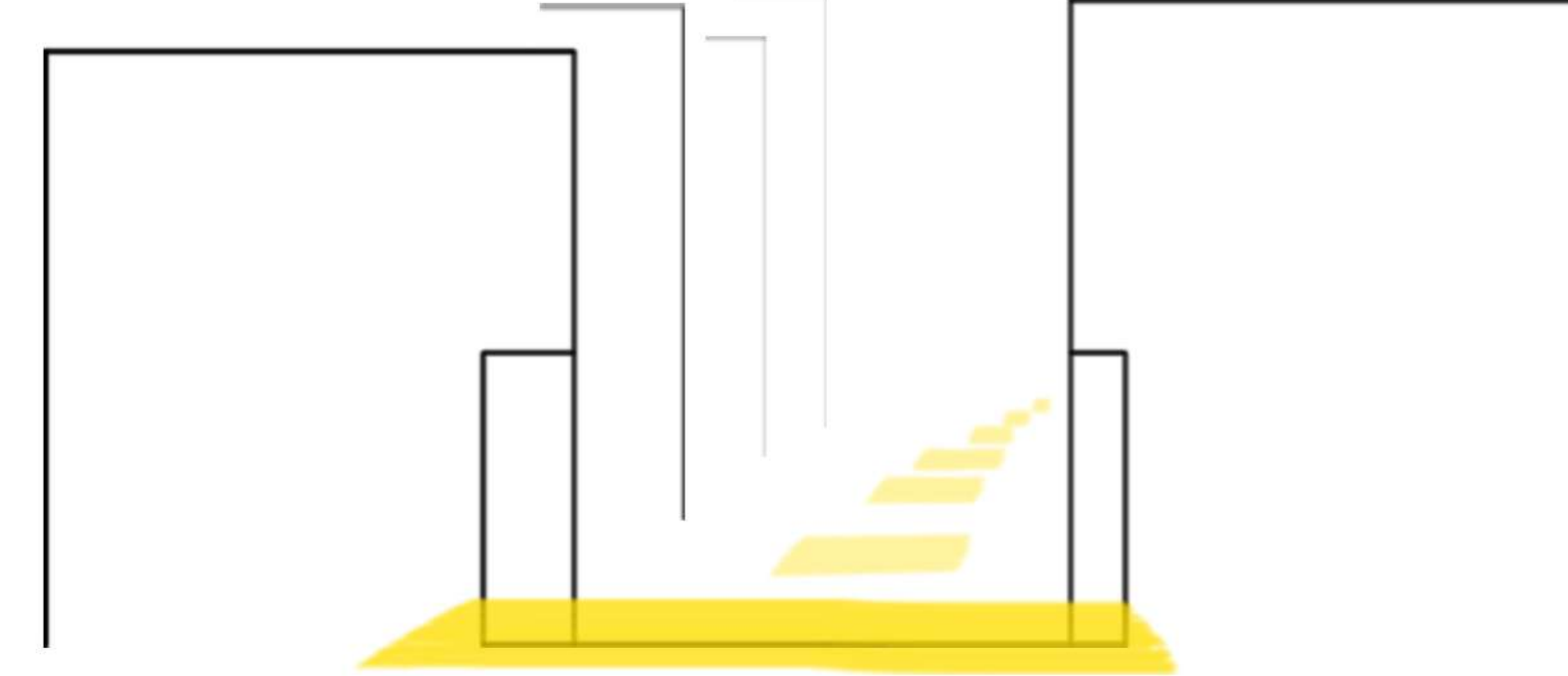
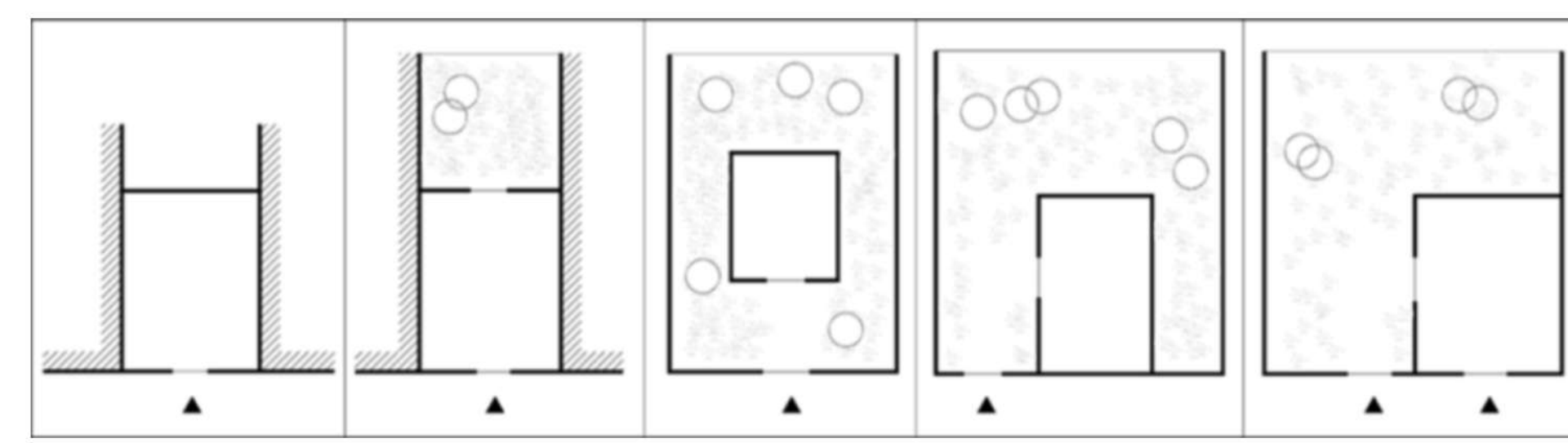
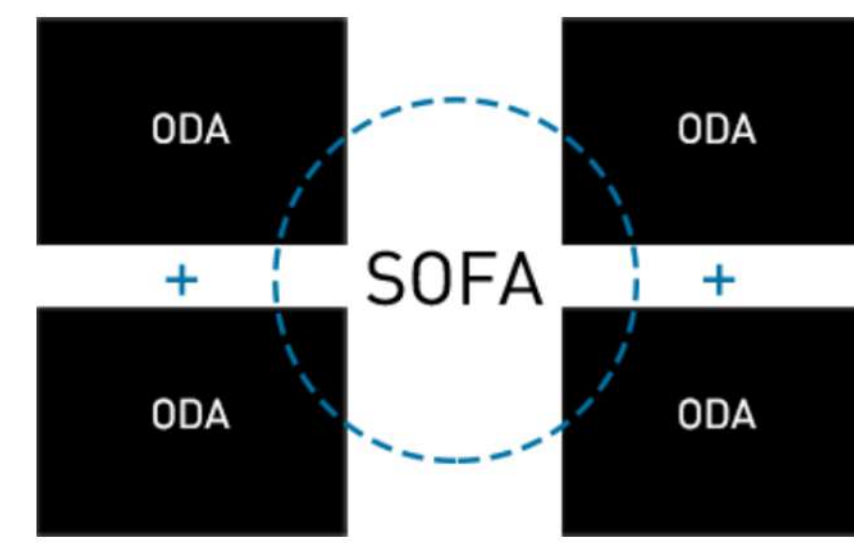
Odunpazarı; sosyal etkileşimlere, karşılaşmalara imkân tanıyan kentsel mekânlardan yoksundur. **Fakat Odunpazarı kendine özgü sosyal yaşamı inşa edebilecek potansiyele sahiptir.** Kentlinin; dahil olabileceği, değiştirip dönüştürebileceği bir fiziki çevre; sosyal yaşam içerisinde yeni ilişkilerin ve eylemlerin de genişlemesini sağlayarak deneyimi Odunpazarı'na özgü kılacaktır.

Odunpazarı Fiziki Çevre

Odunpazarı'nın çok katmanlı dokusu içerisinde farklı karşılaşmalara, eylem ve etkinliklere olanak tanıyan yapı adası tasarım alanı olarak belirlenmiştir. Alandaki mevcut yapılar niteliksiz olduğundan yok sayılmıştır.

Mevcutun Akıllı: Eşikler/Ara Mekânlar

Geleneksel Odunpazarı evlerinin mekân kurgusu sofa ve etrafında örgütlenen odalar şeklindedir. Bu mekân kurgusu gündelik yaşam pratiklerinin bir sonucudur.

Pencere oranı, kapı oranı gibi matematiksel verilerden çok yaşama ait olan ölçülemez veriler tasarıma kaynaklık edebilecek potansiyele sahiptir. Kapı önleri geleneksel yerleşimde sokağın genişlemesini sağlayarak farklı yaşam komünitelerinin, karşılaşmaların, karşılama ve uğurlamaların mekânı olur. Kapı önü, Bahçe, Oda, Sofa kullanımının ardındaki akıllar sorgulanmıştır.

Bu özgün mekânların karşılığı günümüzde ve kamusal alanda neler olabileceği sorgulanmıştır.

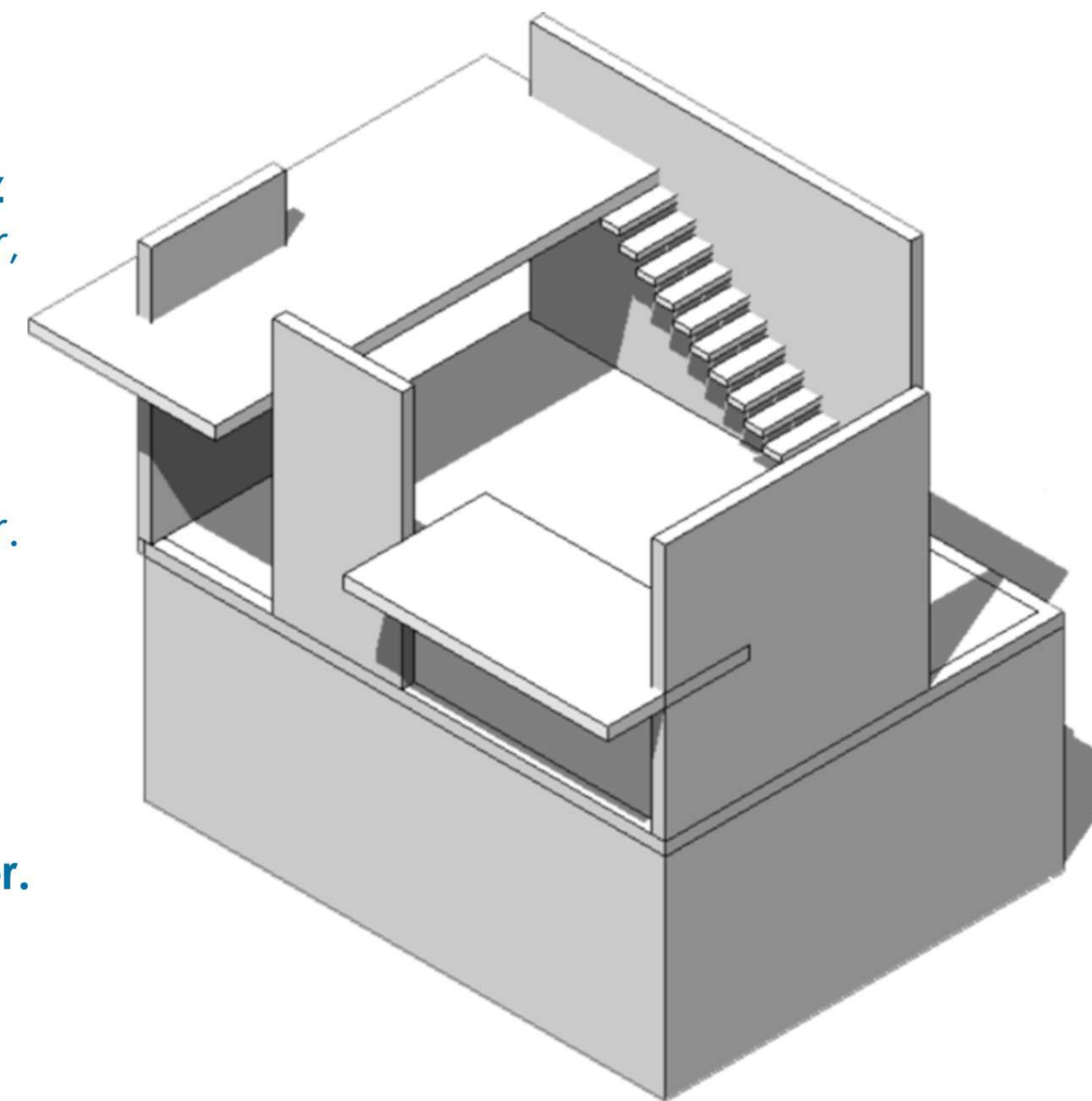
Açık Odalar

Kentsel açık odalar, programsız ve düzensiz mekânlardır. Fiziki mekân kurgusu değişebilir, dönüşebilir ve genişleyebilir. Böylelikle ilişki kurduğu mekânları da dönüştürür.

Kullanıcıların tanımladığı mekânlardır. Seyir, sergi, toplanma gibi aktivitelere olanak tanır.

Ahşap atölyesi aracılığıyla farklı kullanımlar için müdahaleye açıktır.

Kullanıcının müdahale mekâna müdahale etmesini, mekânı dönüştürmesini teşvik eder.

Müdahale Kurgusu

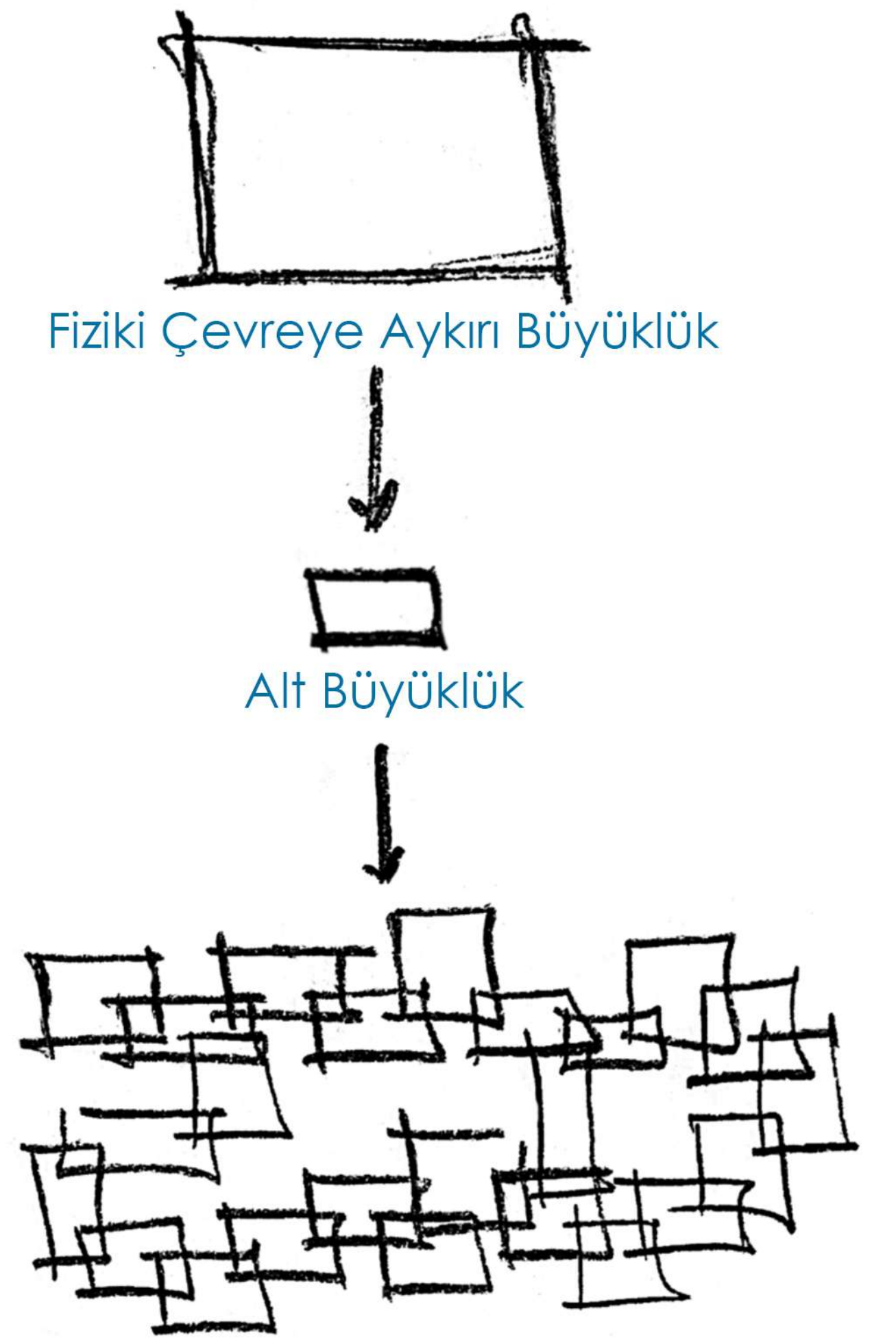
Geleneksel yerleşimler/konutlar yaşam pratiklerinin bir yansımasıdır. **Geleneksel konutun mekân kurgusu sofa ve etrafında örgütlenen odalar, bahçe, kapı önü net bir işlev tanımlamazlar, yalnızca eylemlere imkân tanırlar. Bunlar kullanıcının tanımladığı ara mekânlardır.**

Odunpazarı için, tasarım aklını mevcuttan alan ve çok katmanlı sosyal doku içerisinde **katalizör** etkisi yaratacak bir müdahale önerilmektedir.

Odunpazarı yerleşimi fiziki büyüklükler açısından kentsel olmayan büyüklüklere sahiptir. Bu durum tasarlanacak ortamın büyüklüklerini belirler. Buraya ait olmayan üst büyüklükler çevre için yabancıdır. **Parçalanma düzeyi artırılarak tasarlanan ortam, fiziki çevreye dahil olur.** Tasarımın ana fikrini de oluşturan **"ara mekânlar"** oluşmaya başlar.

Eksiltme, ekleme, genişletme gibi müdahaleler ile alt büyüklükler örgütlenir. Alt büyüklükler arası ilişkiyi kuran yapısal öğelere yapılan müdahaleler ile -yeni yüzeyler ekleme, genişletme gibi- açık ve yarı açık alanlar ortama dahil olur. Bu açık ve yarı açık mekânlar **seyyar imkânları** çoğaltır.

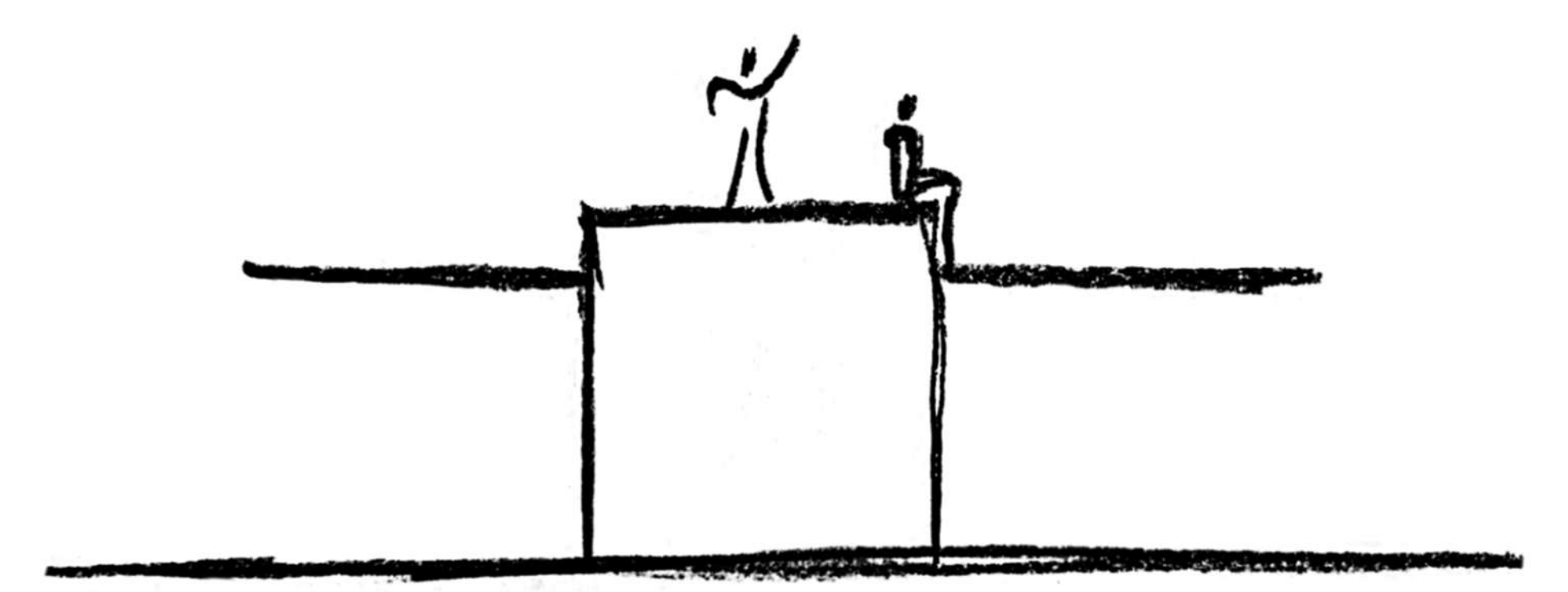
Mekân Örgütlemesi

Alt Büyüklüklerin Örgütlenmesi/Ara Mekân Oluşumu

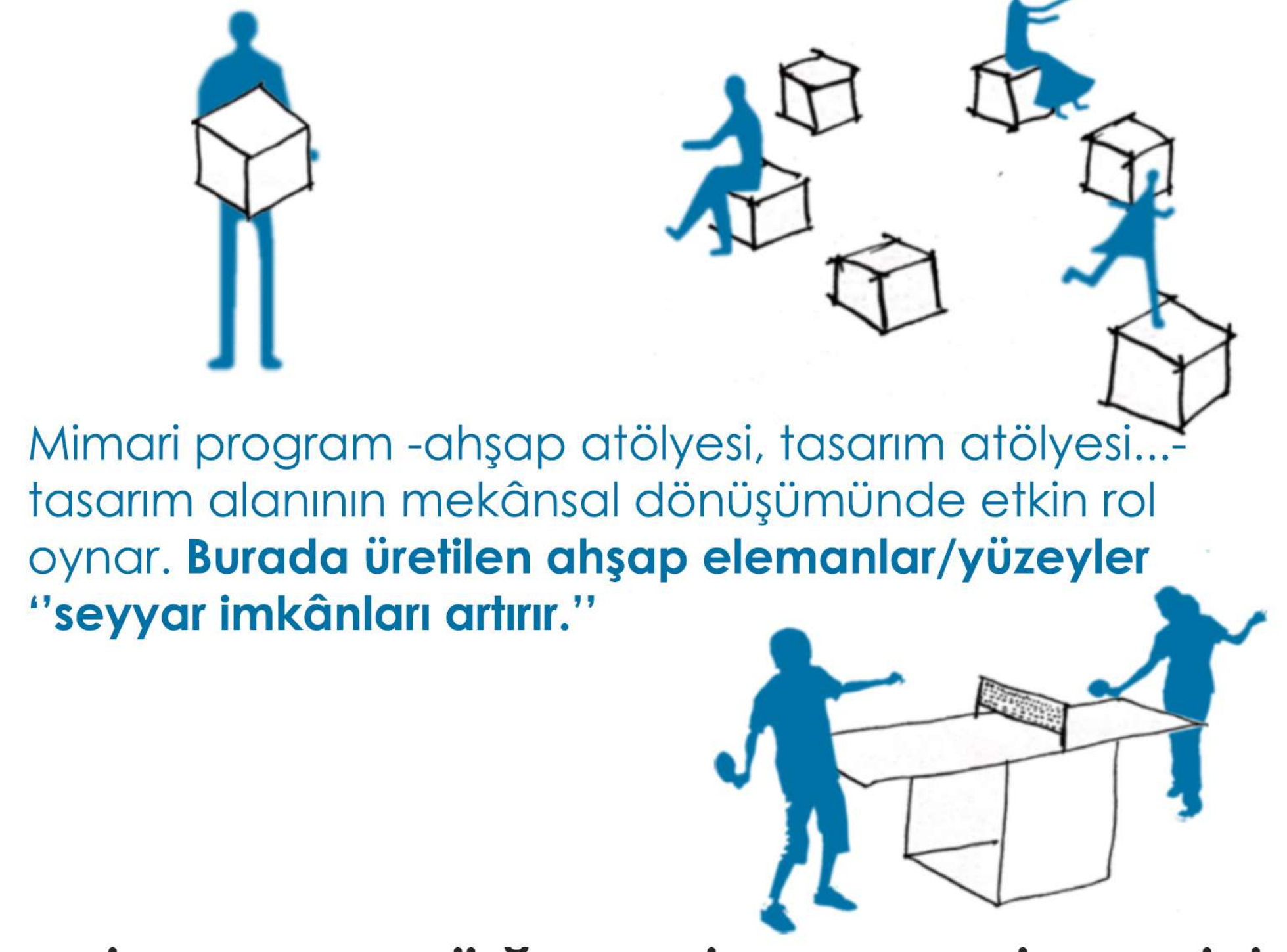

Artık İlişkiler

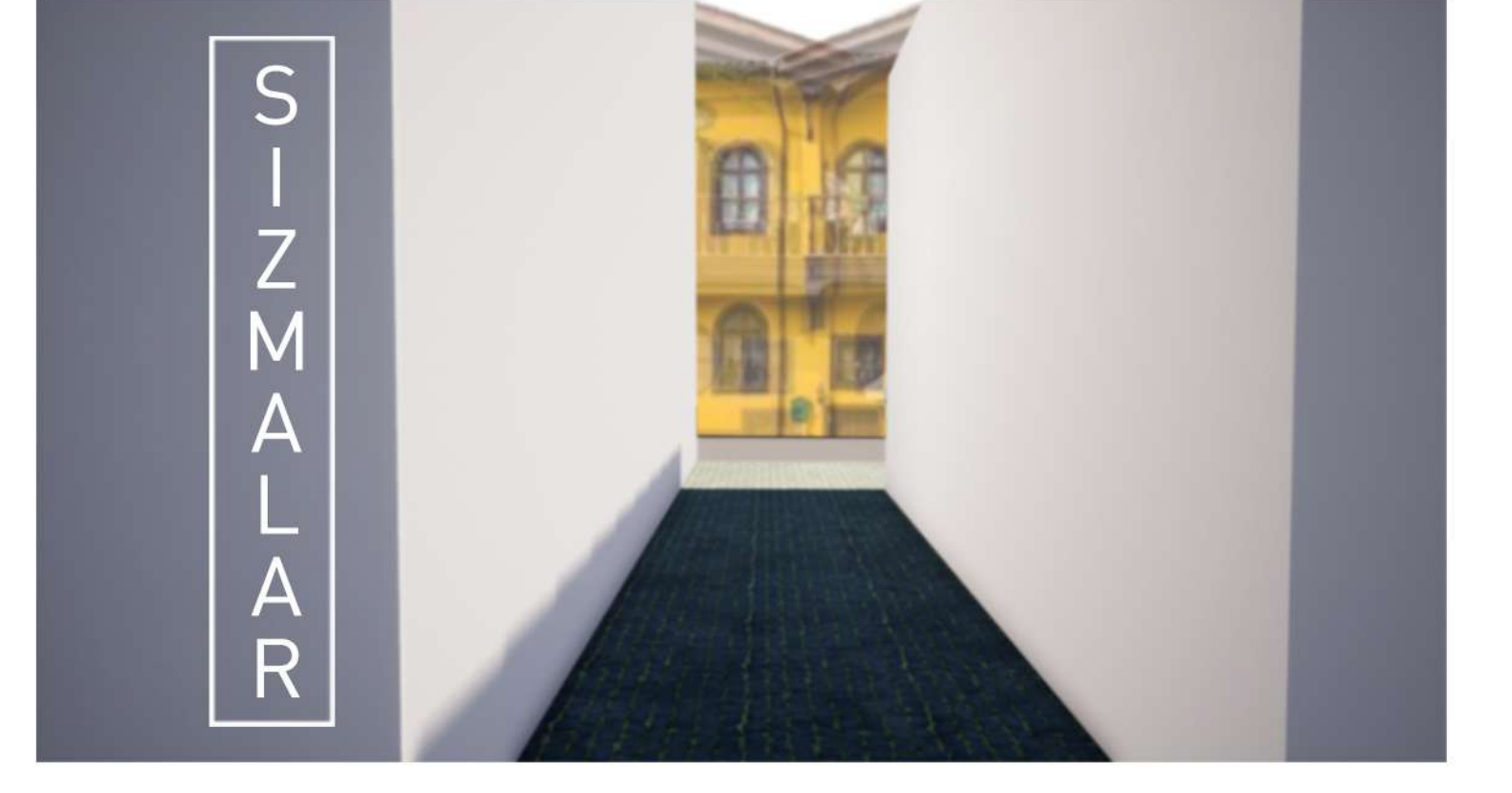
Yapısal öğelerin birbirleri ile kurdukları **"ARTIK"** ilişki mekânın sağladığı imkânları genişletir, yeni eylemlere ve ilişkilere olanak sağlar. **Tavan ve döşeme arasındaki artık ilişki üst kotta bir sahne yaratır.**

Seyyar İmkânlar

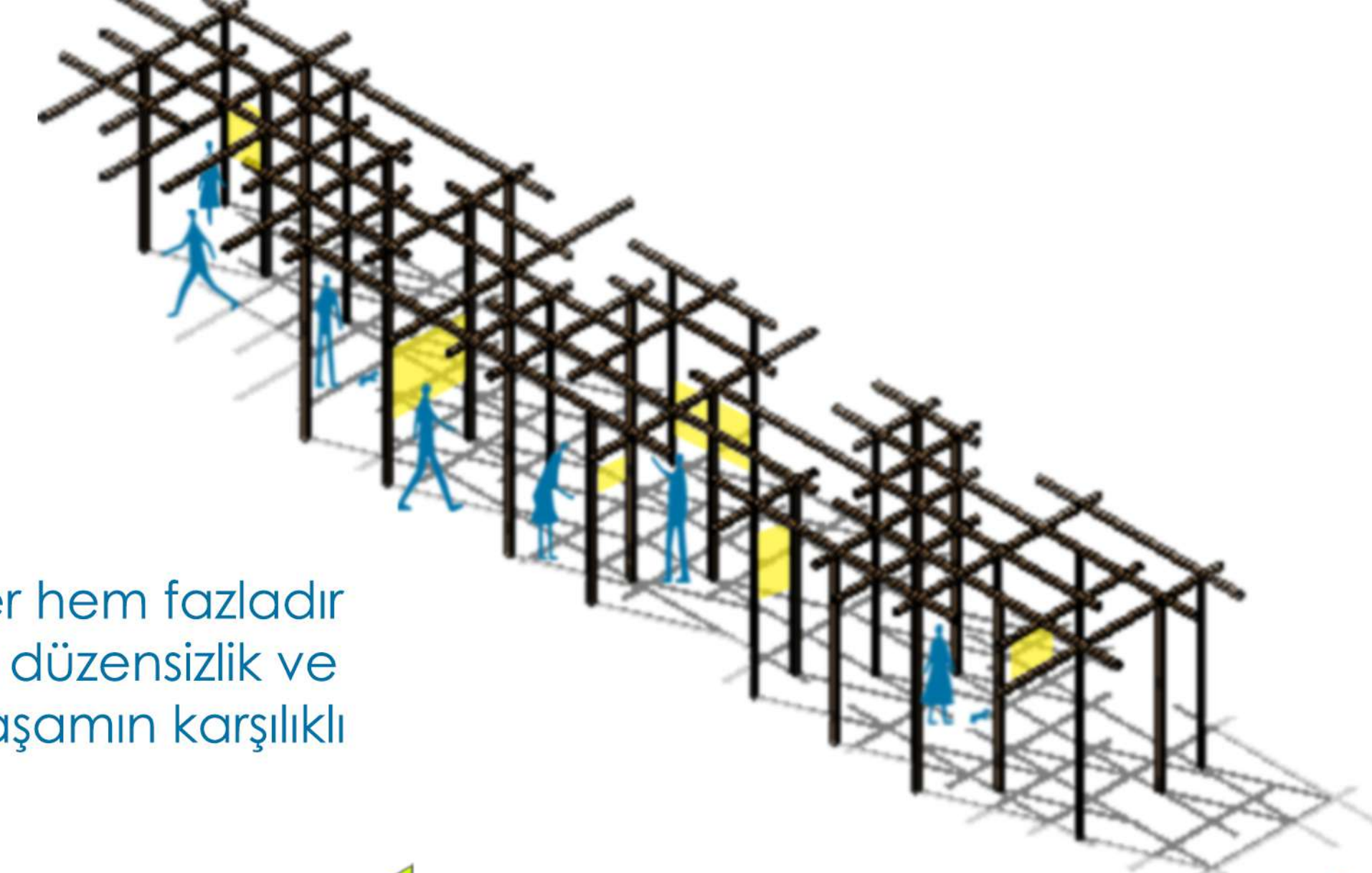

Mimari program -ahşap atölyesi, tasarım atölyesi... tasarım alanının mekânsal dönüşümünde etkin rol oynar. **Burada üretilen ahşap elemanlar/yüzeyler "seyyar imkânları artırır."**

Vaziyet Planı Ö:1/500

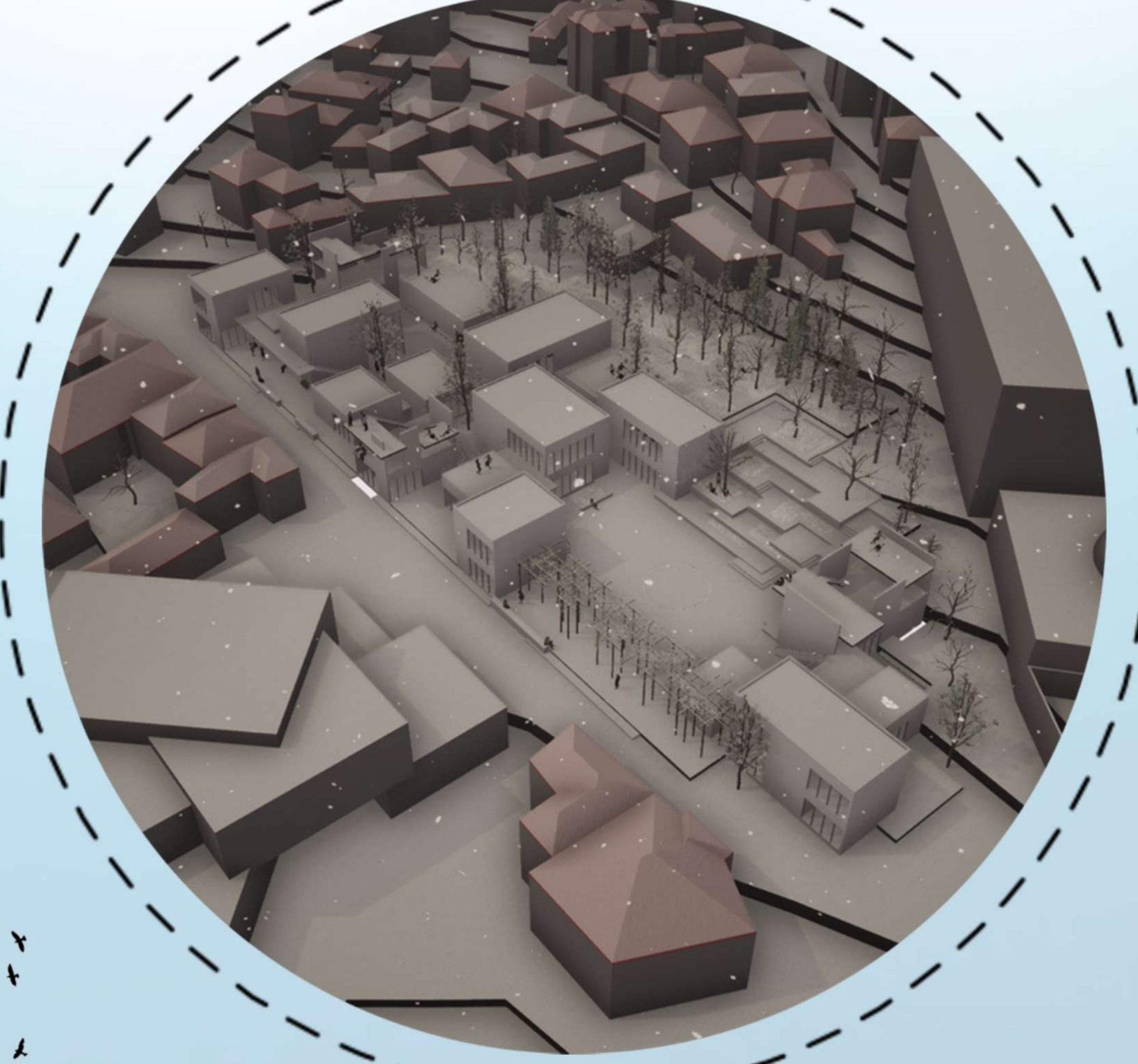

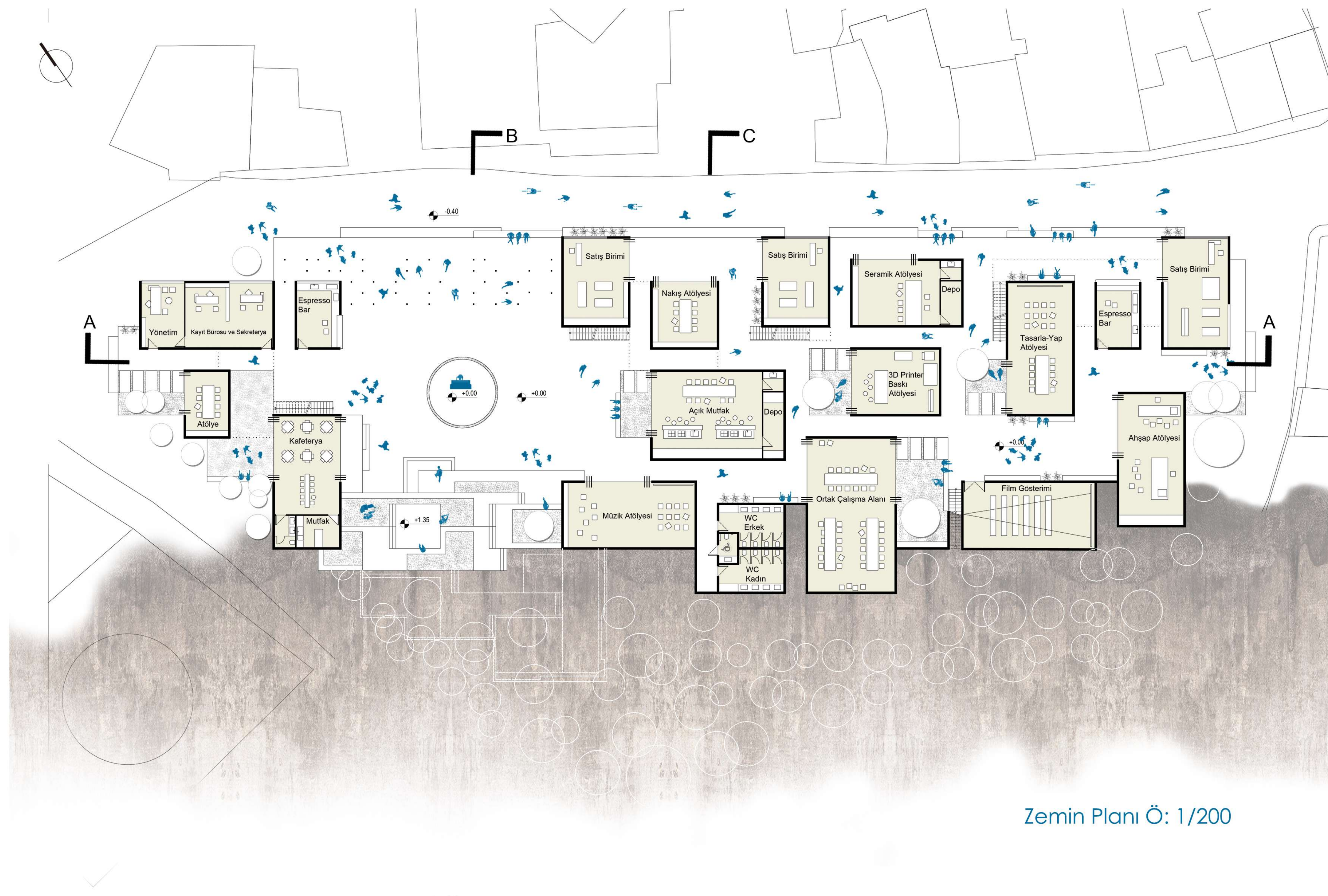
Parçalanma düzeyi artırılmış ortam sınıtlara olanak tanır. Aralıklardan sızan sadece özne değildir, **geleneksel dokunun kendisi de aralıklardan sızarak ortama dahil olur.** Sağır yüzeylerin birbirlerine yakın konumlandırılmasıyla örgütlenen aralıklar enstalasyon gibi **müdahaleleri de teşvik eder.**

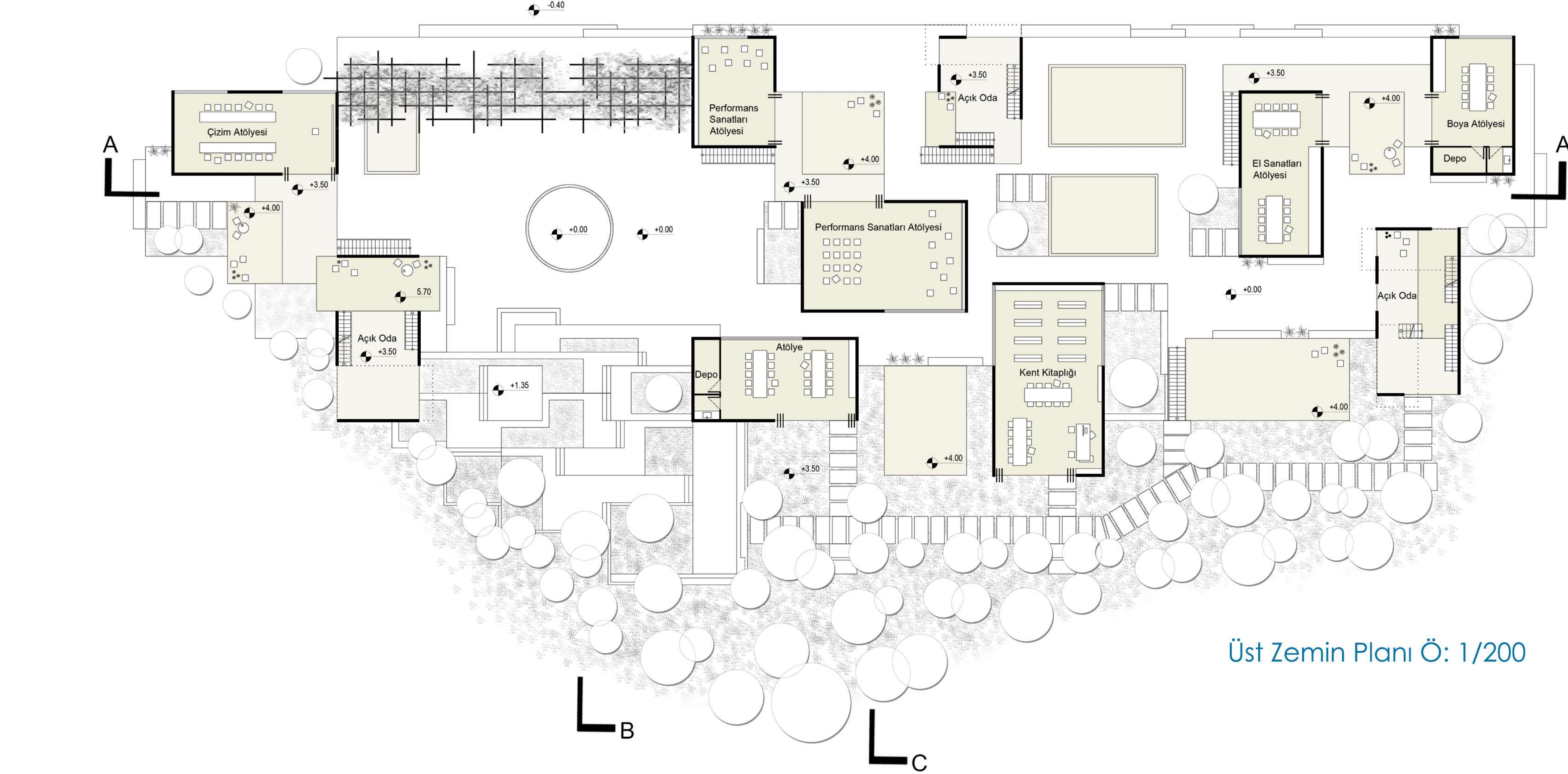
Saçığı taşıyan dikmeler hem fazladır hem de düzensizdir. Bu düzensizlik ve gereksizlik mekân ve yaşamın karşılıklı imkân hallerini arar.

Çağdaş sergileme yöntemleri aracılığıyla; aralıklar ile örgütlenen ortam, büyük bir sergi alanına dönüşür.

Zemin Planı Ö: 1/200

Üst Zemin Planı Ö: 1/200

Sokak ile kurulan ilişki, **sokağın genişlemesini** sağlar.

Yapısal öğelerin **artık ilişkisi** eylem olanaklarını artırır.
Farklı programların bir aradılığı **karşılaşmaları** zenginleştirir.

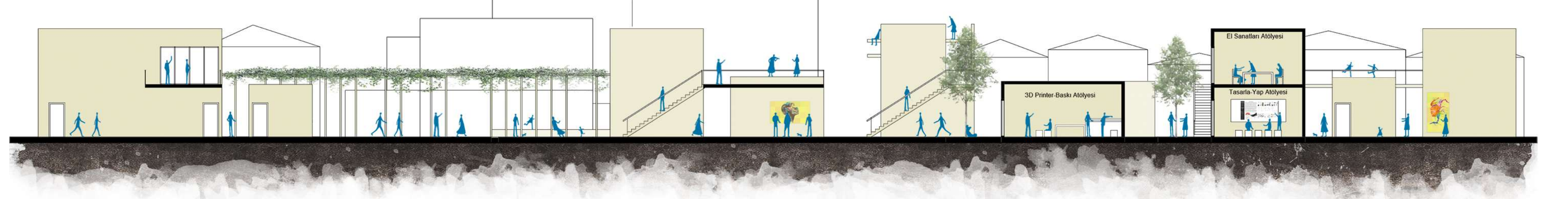

Programı muğlak olan **açık odaların** ne olacağını kullanıcılar tanımlar.

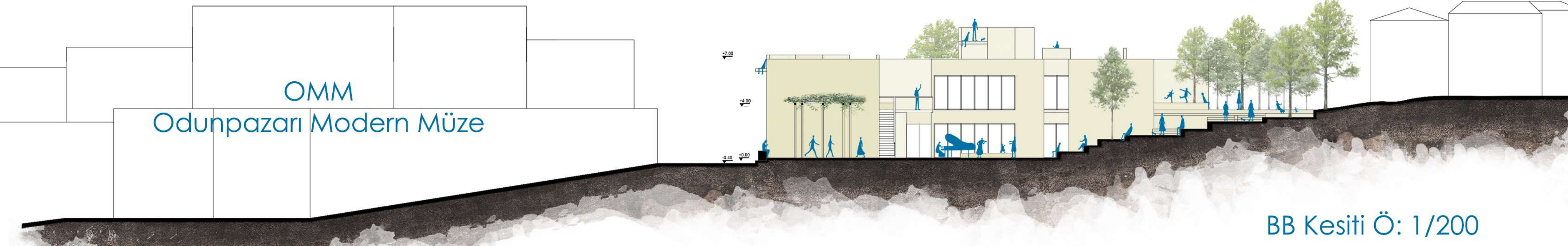

Kuzeydoğu Görünüşü Ö:1/200

AA Kesiti Ö: 1/200

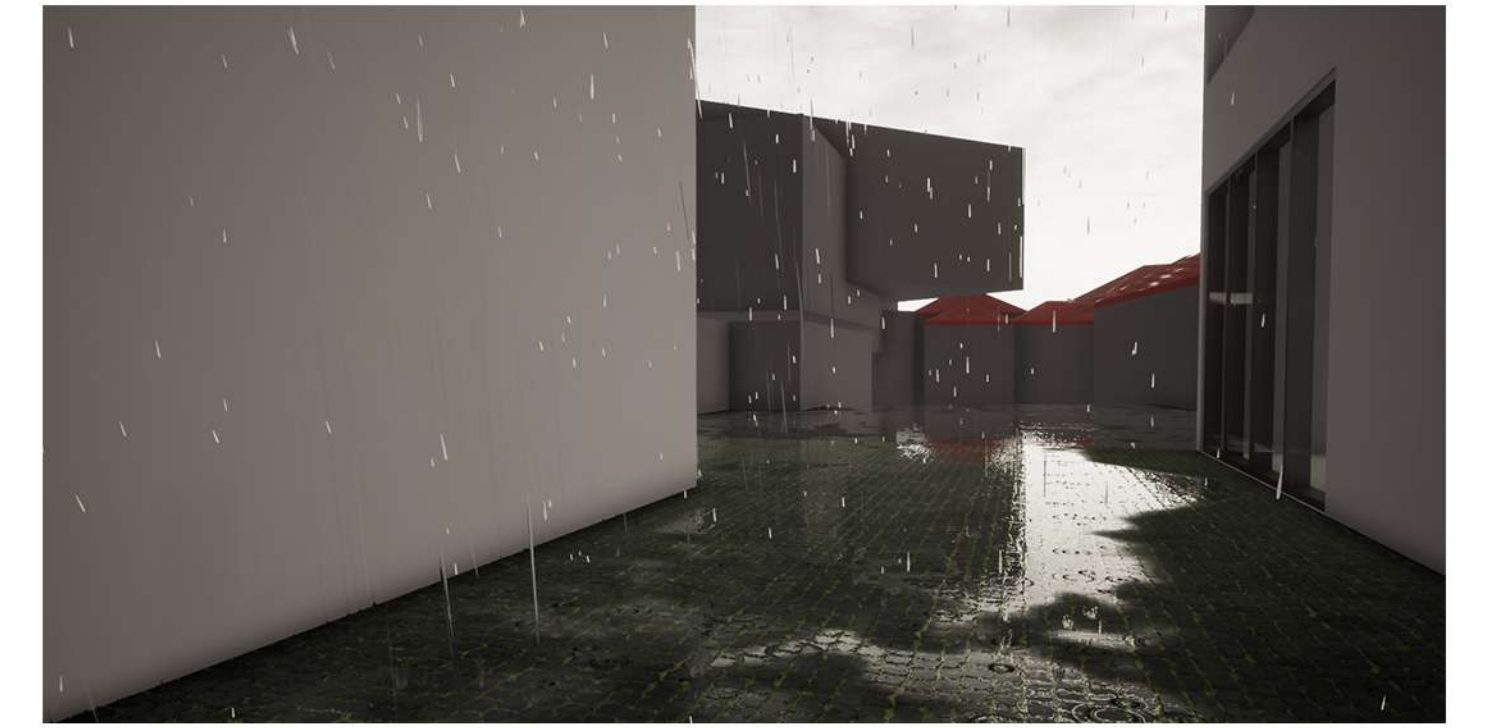
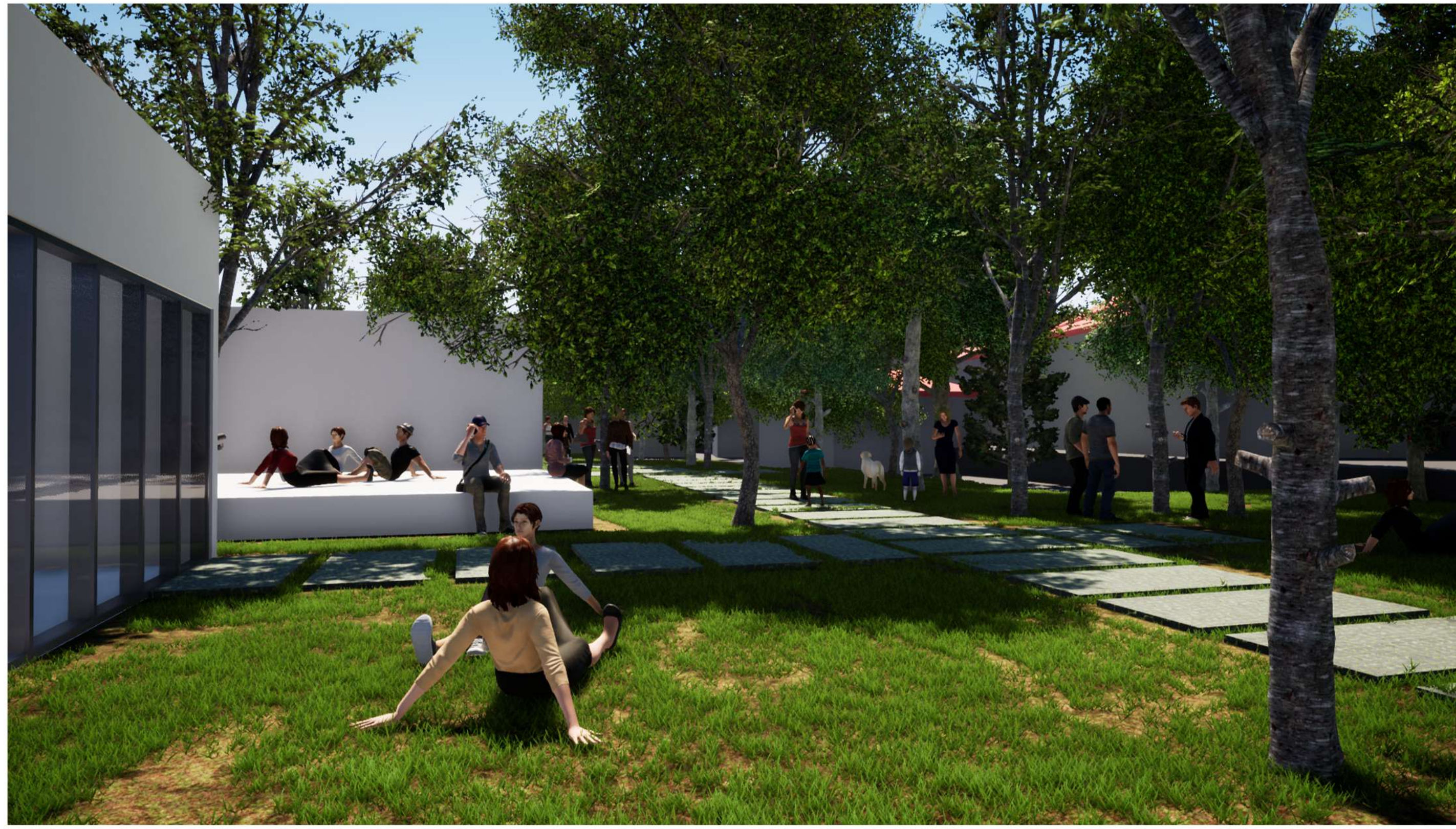

BB Kesiti Ö: 1/200

CC Kesiti Ö: 1/200

Açık mutak, kafeterya, kent kitaplığı gibi programlar alan içerisinde gündelik hayatın devamlılığını sağlar.

Küp taşlar zeminde yer yer su birikintileri oluşur. Yansımalar ile ortama sızan çevresel doku daha güçlü bir etki yaratır.

Ahşap atölyesi aracılığıyla kullanıcılar alan içerisinde mekânsal ve sanatsal (enstalasyon) müdahalelerde bulunabilir.

